

PARLAMENT EUROPEU

L'ús de l'euro com a moneda pròpia és una decisió de cada estat, que no requereix el consentiment del Banc Central Europeu ni de la UE. Andorra, Montenegro i Kosovo en són exemples.

■ LA LEGISLACIÓ INTERNACIONAL

Antoni Abad (professor a la Buffalo Law School de la Universitat Estatal de Nova York) recorda en el seu estudi *Catalunya independent a la Unió Europea* que “davant del buit legal en la legislació europea sobre la secessió interna (estat o d'un territori) i la successió als tractats constituents, la doctrina internacional ha considerat que s'havia d'aplicar de manera subsidiària el dret consuetudinari internacional i en particular el Conveni de Viena de 1978”.

Els articles 34 i 35 d'aquest Conveni,

diu Abad, estableixen “com a principi d'aplicació el de continuïtat en lloc de la dissolució”. Aquesta convenció, afegeix, “ha implantat la lògica en la pràctica internacional que la dissolució d'un Estat no té per què suposar la interrupció dels drets i obligacions dels nous estats successors o dels seus ciutadans: aquesta referència als drets individuals és molt important per als interessos de Catalunya a la Unió Europea, ja que demostra que no només els estats són subjectes de dret internacional”. Els catalans són ciutadans de la UE i, com a tals, els ha de reconèi-

xer la UE després de la secessió. De la mateixa manera, la resta d'uropeus han de ser tractats com a tals a Catalunya: “Negar una solució satisfactòria a un procés d'ampliació interna –assenyala Abad– podria fer minvar drets fonamentals que els ciutadans de la resta de la UE gaudeixen a Catalunya i que els catalans gaudim a Catalunya i a la resta de la Unió, com ara dret de vot, residència, llibertat de moviment o drets laborals”.

Un argument en contra d'aquest raonament és que Espanya no ha ratificat la Convenció de Viena. Abad entén que “aquest fet no minva la seva aplicació com a font de dret consuetudinari internacional (fet no controvertit), sense oblidar que entre els ratificants de la Convenció hi ha membres de la UE”.

■ NI FRONTERES NI ARANZELS

Els dirigents del PP s'han llançat a la piscina assegurant que en una Catalunya independent hi hauria fronteres i “caldria el passaport per a viatjar fora de Catalunya”, en paraules d'Àlicia Sánchez Camacho. Però en una Catalunya expulsada de la UE no hi hauria fronteres internes ni caldria passaport per a viatjar, perquè el nou estat en tindria prou signant el tractat de Schengen sobre la lliure circulació de persones. Aquest acord, en vigor des de 1995, suprimeix les fronteres internes entre els estats que integren l'espai Schengen. En són membres tots els estats de la UE excepte Bulgària, Romania i Xipre, i també Islàndia, Liechtenstein, Noruega i Suïssa. Una altra amenaça recurrent és la imposició per part d'Espanya i la UE d'aranzels a Catalunya per tal d'ofegar la seva economia. Un altra mentida, perquè l'estat català podria formar part de l'Espai Econòmic Europeu, el mercat únic més enllà de la UE que permet el lliure comerç entre els seus signataris, que són els 27 estats de la UE, Islàndia, Liechtenstein i Noruega, i també Suïssa, que té un acord bilateral amb la UE. Per tant, Espanya no podria imposar aranzels a Catalunya si aquesta s'acollís a l'EEE, un organisme en què l'Estat espanyol no pot exercir dret de veto. Al marge d'aquesta evidència, es fa difícil pensar que cap país de la UE vulgui perjudicar les seves empreses nacionals amb seu o interessos comercials a Catalunya no-

més per satisfer una voluntat de revenja d'un dels estats membre.

■ EL VETO ESPANYOL

Els contraris a la secessió apel·len a l'article 49 del Tractat de la UE per a justificar l'expulsió de Catalunya. Però molts experts consideren que l'article no és aplicable a Catalunya perquè no és un tercer estat sinó un territori europeu secessionat. Aquesta ambigüitat permet una altra interpretació política, i és que ha de ser el Consell Europeu qui admeti o no el nou estat català. En aquest supòsit, com explica Alfonso González, professor de dret comunitari i europeu de la URV, "el posicionament d'Espanya no seria rellevant, perquè al Consell Europeu les decisions es prenen per consens i no per unanimitat". A parer d'aquest professor, en realitat cap país de la UE no té dret de veto sobre la pertinença o no de Catalunya a la UE, "perquè si es donen els requisits per a la secessió, que és que sigui un procés democràtic, la UE està obligada a donar el sí, perquè la UE es fonamenta en el principi democràtic, que està recollit en l'article 2 del Tractat. Aquest principi de respecte a les decisions adoptades democràticament ha guiat l'acció exterior de la UE i la política europea". Per tant, segons, González, si un territori d'un estat, de manera democràtica ha decidit ser un estat independent, la UE ha de donar la resposta que democràticament ha demanat aquest territori.

Sabem ja que Espanya pot al·legar que el referèndum que convocarà Catalunya no és democràtic perquè no ho permet la Constitució espanyola. Tot i així, si bé és cert que la UE no prendrà partit en un procés de secessió en un estat, per considerar que és un afer de política nacional, aquest professor recorda que l'article 7 del Tractat de la UE preveu sancions per a aquells estats que no respectin el principi democràtic. "La Constitució espanyola és un obstacle formal al referèndum, però si Espanya vol respectar el principi democràtic de la UE, la seva obligació és facilitar que es pugui fer una consulta d'aquest tipus, si cal, modificant el seu ordenament jurídic", rebla González. De fet, al Canadà va succeir un cas similar fa dotze anys. El govern canadenc volia impedir una consulta al Quebec, tot i que la Constitució del Canadà no prohibeix ni regula les consultes. El Tribunal Suprem

El primer ministre escocès, Alex Salmond, ha fixat un referèndum a la tardor de 2014.

va sentenciar que l'estat, en aplicació del principi democràtic, tenia l'obligació de permetre la consulta, i si el resultat era afirmatiu, tenia l'obligació de negociar la secessió.

Si l'escenari fos l'aplicació de l'article 49, el veto espanyol es podria evitar des de Brussel·les. Entraria en joc la capacitat d'influència política de la UE i de la resta d'estats membres sobre Espanya. Probablement, l'advertirien que si expulsa Catalunya, aquesta no assumirà part del deute espanyol, un fet que podria posar en perill la supervivència econòmica d'Espanya i, per tant, la supervivència de l'euro. A més, la UE està injectant quantitats ingents de diners a Espanya per fer front al deute sobirà. Tot plegat faria que Espanya no estigués en condicions de contradir la voluntat de 26 estats.

■ ALIANCES INTERNACIONALS

La importància de les aliances internacionals per a ser reconegut com un nou estat també és bàsica. El professor de la Universitat de Tirana (Albània) Charles E. Ehrlich, expert en la independència de Kosovo, ho argumenta: "En la seva opinió sobre Kosovo, el Tribunal Internacional de Justícia assessorà que qualsevol territori pot declarar la independència. El problema per a l'estat nou és aconseguir que altres estats el reconeguin. Sense aconseguir-ho, Catalunya no podria participar dins la comunitat mundial –és a dir, ni políticament, ni econòmicament, ni jurídicament".

Una altra vegada, però, el cas és més polític que una altra cosa. La diplomàcia, segons Ehrlich, és clau: "En el fons, però, el procés de reconeixement no és jurídic sinó polític –ja que Catalunya ha de convèncer els altres estats que mereix la independència, que té legitimitat (perquè la causa és justa i el nou estat reflecteix la voluntat de la seva població), i que Catalunya està preparada per a funcionar correctament dins del món d'estats civilitzats, cosa que a Europa vol dir un estat democràtic, amb l'estat de dret, i protegint els drets humans. Catalunya haurà de determinar quina forma d'estat tindrà, preparar les institucions públiques i una constitució, buscar un *modus vivendi* amb els nous ciutadans que no es manifestin a favor de la independència, i –cal dir-ho– negociar amb Espanya també. Són molts estats del món –i d'Europa– que no parlaran d'una Catalunya independent si no l'accepta Espanya (igual que la major part dels estats de l'ONU –inclosos cinc estats membres de la UE– no reconeixen Kosovo perquè Sèrbia hi està en contra, i aquests estats no estan d'acord que la causa de Kosovo sigui prou justa per a merèixer que la reconeguin com a estat)."

El reconeixement internacional és allò que marca una diferència substancial entre un estat veritablement independent i un de frustrat: "Sudan del Sud s'independentzà després de Kosovo, amb molt menys interès mundial però amb l'acord del Sudan. Doncs Sudan del Sud

CONGRÉS DELS DIPUTATS

La Constitució Espanyola limita l'exercici democràtic del dret a decidir i la legislació exigeix que els referèndums tinguin el vist-i-plau del govern espanyol.

ja ha entrat a l'ONU i Kosovo, encara no. Abkhàzia i Ossètia del Sud es van declarar independents el 2008 igual que Kosovo, però Kosovo ha pogut guanyar el reconeixement de 92 estats, per les seves circumstàncies úniques, i funciona perfectament independent, mentre que quasi ningú considera que ni Abkhàzia ni Ossètia del Sud mereixin la independència i en la realitat no funcionen com a estats independents sinó com a territoris georgians ocupats i controlats per Rússia. Això vol dir que Catalunya té molta feina política a presentar-se al món per obtenir el nombre màxim de reconeixements perquè pugui operar com a estat independent de *facto* si no de *iure*".

Com a arguments principals per a guanyar aliats internacionals, Catalunya hauria de jugar les bases democràtica (un referèndum transparent), històrico-cultural i econòmica. El PIB de Catalunya és semblant als de Dinamarca o Suècia. Mentre la UE fa mans i mànegues per salvar l'economia grega, podria expulsar l'economia catalana, amb el risc que no assumeixi una part del deute espanyol?

■ REPRESENTACIÓ CATALANA A LA UE

En el procés d'admissió a la UE, per una via o altra, Catalunya haurà de negociar el seu lloc de representació a les institucions europees. I, Espanya, en perdre

més de 7 milions d'habitants, també hauria de revisar el tractat d'adhesió. Actualment l'Estat espanyol té 54 eurodiputats, un comissari, un membre al Tribunal de Justícia, un altre al Tribunal de Comptes, 21 cadires al Comitè de les Regions i 21 més al Comitè Econòmic i Social.

La lògica diu que l'Estat espanyol hauria de perdre diputats al Parlament pel fet de perdre població. Tot i que a Catalunya actualment li'n corresponen set, en passar a ser un estat membre de la UE li n'haurien de tocar més: Àustria, amb 8,2 milions d'habitants, té 18 eurodiputats, per la qual cosa seria difícilment justificable que una Catalunya independent (amb només mig milió menys d'habitants) en tingués 11 menys.

Pel que fa als Tribunals de Justícia o de Comptes, cada estat disposa d'un membre. L'admissió d'un nou estat hauria d'augmentar, a curt o mitjà termini, el nombre de membres dels tribunals.

■ MAGNITUDS DE CATALUNYA

Si Catalunya recuperés els 16.000 milions d'euros anuals (8% del PIB) de dèficit fiscal amb l'Estat espanyol, aquests diners es podrien reinvertir al territori "i tindrien un efecte dinàmic sobre l'economia, i generarien ocupació i crearien infraestructures, que tindrien un efecte

multiplicador sobre els paràmetres econòmics del país. L'economia catalana té un potencial que ara no es pot explotar, pel problema purament monetari amb l'estat i perquè aquest estat ofega el país impedit-li la gestió de les seves infraestructures i amb unes lleis que l'encotillen", argumenta Elsa Artadi, economista assessora del conseller Andreu Mas-Colell. Artadi també recorda que una Catalunya amb una hisenda pròpia podria accedir amb més facilitat al crèdit internacional, "perquè els mercats incrementarien la valoració d'una economia catalana ja deslligada de les transferències de diners de Madrid".

Pel que fa a les suposades càrregues que hauria d'afrontar l'estat català per separar-se d'Espanya, aquesta economista remarca que el punt de partida legal és que Catalunya no té l'obligació d'assumir una part del deute espanyol, només el de la Generalitat i els ajuntaments, i si assumeix una part del deute espanyol és per un acord de negociació. "Suposant que acceptéssim part del deute d'Espanya, el nostre deute total seria més petit que el deute que té Espanya avui dia, i estaria en magnituds inferiors a la mitjana europea", rebla Artadi. D'altra banda, l'estat català podria fer front al pagament de pensions i atur sense problemes, contràriament a la por que escampen des d'alguns sectors. La conselleria d'Economia ha calculat que la Seguretat Social a Catalunya ha acumulat, entre el 1995 i el 2010, 24.774 milions d'euros de superàvit, és a dir, que una Seguretat Social catalana tindria a hores d'ara aquest superàvit disponible. Per contra, la Seguretat Social d'Espanya, sense Catalunya tindria avui un forat de 86.332 milions d'euros.

Avui, Catalunya, amb l'1,84% de la població europea, seria setè estat amb més riquesa per habitant (28.200 euros), només superat per Luxemburg, Holanda, Irlanda i Àustria, i és pràcticament igual al de Dinamarca i Suècia. L'estat català estaria un 9% per sobre de la mitjana europea de riquesa, passant al davant d'Alemanya, França i el Regne Unit, entre d'altres. Les exportacions (52,2% del PIB) estan al mateix nivell que les de Dinamarca i Suècia.

*Gemma Aguilera
Alex Milian*